

nasprotnik slovenskega naroda za oba bil prevaril. Jaz tedaj protestujem zoper moj podpis in občinski pečat na Mihaličevi peticiji, ker se nikakor ne strinjam z njenim zapopadkom; dokaz temu je moj podpis peticije na visoki državni zbor za enakopravnost slovenskega jezika v ljudskih in srednjih šolah, učiteljskih, sodnijah in za ustanovljenje deželne nadsodnije v Ljubljani.

V Lastomercih dne 8. oktobra 1882.

Juri Čresnar m/p.,

kmet in župan v Lastomercih.

Iz Murskega polja. (Šola). Že 14. den t. m. so trgale deklice evenske, motarske in krapjenske še jesenske cvetlice po vrtih in je spletale v vence. Proti večeru so pa začeli grometi možnarji v sredi lepega polja malo $\frac{1}{4}$ ure od reke Mure in Ogrske meje, v okolici, kjer so razsajali strašni Kruci, kateri so bili pod vodstvom Doša namenjeni iti v sv. deželo, on pa je nje gnal razbijat in ropat k našim miroljubnim prednamcem, dokler jih ni l. 1704. radgonski sodec Draš s svojimi meščani in kmeti mnogo pomoril, orodje, zastave in bobne vzel ostale pa v Muro spodil, da so poginoli. Na prostoru, kjer se godila ta redka slovesnost, so bržej ko ne bili mnogi pokopani, ker se je pri kopanju jame našel ostanek mrtvih. Blaga misel je se zbudila v možu evenske srenje, njemu pristopili so še drugi in se pogovorili; tako je bilo sklenjeno, da se ima staviti za evensko občino šola, kterej pripadajo vesi Cven, Mota in Krapje. Šole je bilo močno potrebno za malo deco, ktere je blizo do 150 skoraj dve uri daleč hodilo v Ljutomer v šolo. Že l. 1880 so si vesi opeko priredile in l. 1881 novembra je se že pokrila, čeravno je slabo vreme jesensko delo zadrževalo, in letos 15. t. m. je se dodelana slovesno odprla. Delo hvali samo delalce in sode, ki so toliko skrbi in truda imeli, pa prikrbeli lepo šolsko poslopje, ki je videti, kakor lepa vila sredi polja. V prvo je bila šola blagoslovljena od č. g. kaplana Simoniča, ki so govorili o cerkvi in šoli primeren govor in končali, da naj bi bili učenci sploh za vero domovino in cesarja vneti. Zatem stopi kot govornik g. Janez Horvat, nadučitelj ljutomerski, ki je starišem, posebno materam na srce polagal, kako imajo deci biti prvi učitelji, zatem še le lahko učitelj doseže namen svojega poklica in konča govor s trikratnim živijo. Zatem nastopi učitelj nove šole g. Kocuvan kot govornik in starišem obljubuje, da hoče vestno izvrševati svoj poklic, posebno takrat lahko, ako mu bodo stariši pripomagali. Nadalje je govornik g. J. Kril, učitelj realke ljutomerske, razkladal pomen šole. Zatem še z resno besedo ima svoj govor naš deželni poslanec, mnogozasluženi g. J. Kukovec, kateri je imel v besedi šolske razmere, kaj je bila šola, kaj je dandanes, in kaj

še ima biti in dosegnoti. Nazadnje še omenim uže rajnega začetnika tej šoli V. Špindlerja, ki je mnogo truda in skrbi imel, kakor tudi zdajni župan J. Rajh, ki je mogel večkrat britke poskusiti, in nazadnje se zahvaljuje celemu odboru in občanom. Konečno se pa zahvali v imenu delalcev šole g. J. Gotlih, mizar, ki je res izvrstno svoje delo dodelal, da ga vse močno hvali. Po končani slovesnosti se ljudstvo razide gospodje iz Ljutomera so pa bili povabljeni k g. županu, kjer je bila pripravljena večerja, ktero so k županstvu spadajoči možji priredili. Pri dobri volji je se govorilo eno in drugo in vsaki mož je imel nekaj besed povedati. V začetku priprav za šolo je šlo močno težavno. Več kakor polovica ljudi je bila za to, da se ne sme šola staviti in zraven so naštevili vsakovrstne učiteljske zbirce, in več kaj druga, tako, da 21. maja l. l. bil shod, pri katerem sta bila g. Kukovec in ljutomerski glavar in so sklenili, da se mora šola staviti, zdaj se pa vendar veseli vsak dobrote, ko je poslopje dodelano in to je tudi prav. Kajti šola bolj ko je blizo stanovanja otrok, boljša je, ležej otroci v šolo hodijo in se imajo bolj priložnost učiti, ker otrujeni se težej učijo pa tudi za nadaljevalno šolo, tedaj kedar otroci postavna leta dopolnijo, bo lahko ob nedeljah popoldne učiti kmetovanje i. dr. Pogleda se naj v druge dežele in kraje, kder ima skoraj vsaka občina svojo šolo, pa kaj so že dosegnoli v dobi 50 let in pri najboljši volji njih nismo v stanu dohiteti in vse se je dosegnolo s pomočjo šole in učenja.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Zopet je govorica, da se baje skoro snideta avstrijski cesar in ruski car. Mogoče, a verjetno ni. Naše cesarstvo potrebuje odločnega združenja Bosne in Hercegovine z Avstrijo. Rusi pa brščas v to privolijo le, ako se jim dopusti Turke vgnati v Azijo in vzeti Carigrad, če ne, pride do vojske. Nekaj takšnega se snuje v političnih krogih. — Delegacije zborujejo v Budimpešti; grof Hohenwart ni zraven; zakaj je odposlanstvo položil, to ni povedano, — Vsi deželni zbori skoraj so sklenoli svoje letošnje zborovanje; v českem pa je prišlo do burnega sklepa. Nemci so nanašče sprožili misel, naj bi se z denarji iz deželne blagajnice, kamor največ vplačujejo Čehi, v Pragi pozidal nemšk teater za poletni čas; kajti za po zimi je itak uže postavljen nemšk teater. Ta nepotrební nasvet je Čehi razžalil, kar so Nemci itak nameravali. Vsled tega nasvetuje dr. Rieger, naj se cela reč odloži do drugega leta. Ali sedaj naznani c. k. namestnik, da je deželni zbor česki hipoma razpuščen. Nemško-liberalni rogovileži so silno poparjeni

in predsednik knez Karlos Auersperg takoj zbeži iz zbornice. — V Šleziji je c. k. namestnik razglasil ukaz ministerstva za pravosodje, da se morajo česke in poljske vloge pri sodnih sprejemati, kakor nemške. — Namesto barona Walterskirchna hoče bivši mariborski trgovec Reuter, rojen Prus, izvoljen biti, pa ne bo! V Leobnu je malo dijakov pa še ti so drzni prusaki in nosijo modriš (cvetlice prusko-nemškega cesarja). Zaradi te neumnosti bodo bržčas izbačeni. — Magjari zopet hudo nadlegujejo uboge Slovake. Kdor se le nekoliko ponša kot Slovan, zgubi službo, bodi sicer poštenjak. — Hrvatski sabor je sprejel postavo o spojenji vojaške granice s Hrvatsko-Slovan-skim. Graničarji bodo kmalu volili poslance v hrvatski sabor zagrebski.

Vnanje države. Srbski kralj Milan mudil se je nekaj dnij v Ruščuku pri bolgarskem knezi. Ondi dobi svarilno pismo, da boče umorjen, ako se še dalje ustavlja združenju jugo-slovanskih dežel. Prestrašen ostane par dnij v Rumuniji potem pa se vrne v Belgrad, kder je od ljudstva dobro sprejet. Gre toraj s kraljico in kraljevičem k blagoslovu v stolno cerkev. Za njim mahne tudi vdova obrista Markoviča, ki je Turke slavno premagal v Pirotu pa se mu je očitala baje nedokazana zarota zoper Milana. Res so bili vsi zarotniki pomiloščeni samo njega so ustrelili. Vdova Helena Markovičeva hoteč maščevati se zaleze kralja v stolni cerkvi in sproži revolver v njega pa ga ne zadene. Drugi strel zabrani kraljev adjutant, ki zazkačeno žensko ugrabi. Razburjenost je vsled tega v Belgradu velika. Kraljevi prijatelji so mesto razsvetili, nasprotniki pa kričali: proč z Milanom, živela Jugoslavija, živela republika. Ta kaže na bližnjo revolucijo. — Na Pruskem so pri volitvah zmagali luterski konservativci in katoličani, liberalci pa samo tam, kder so Judje jih podpirali. Francoski socijalisti hočejo vse cerkve podreti in v Parizi žugajo bogatim meščanom hiše požgati. — Italijani imajo sedaj volilno prasko. Skoraj vsi kandidatje so za pomnoženje vojakov. Pravijo, če ima Francija 800.000 mož, Nemčija 800.000, Avstrija 700.000, potem je treba Italiji 600.000. — Egiptovski vicekralj dobi kmalu novo vojno, katera bo pa Angležem vdana, ker se jej nastavijsa sami angleški oficirji. Iz Chartuma se poroča, da je „krivi prerok“ egiptovsko vojsko potolkel in vse kristijane pomoril. Bržčas so toraj katoliški misijoni uničeni.

Za poduk in kratek čas.

Boka Kotorska.

Dubrovnik je toraj ogledan in obiskan je Lokrum, sedaj pa domu na Slovensko, kamor

je vedno kazal moj kompas. Vendar ne! Štirsko deželo bodem že še videl, a dežel na jugu od Dubrovnika teh ni moči ogledati, kedar bi mi se zjubilo. Došlo, kar došlo, jutre se odpeljem v boko Kotorsko, rečem svojemu vrlemu znancu g. Viktoru Vidoviču, profesorju v Reki in začasnemu vojaškemu duhovniku v Dubrovniku. Dobra misel, prav dobra! tudi jaz jo krenem proti Kotoru, temu tako skrivnostnemu kotu Avstrijskemu. Dogovorjeno, storjeno. V sredo 4. februarija ob osmih na večer stopiva na hrbet parobrodu „Delfin-u“ ter odrineva iz Gruža proti Dalmatinski Švici. Na desno je bila odprta nedozirna, brezmejna planota Adrijanskega morja, in na levo je kipelo v meglovje skalnato obrežje Primorsko. Žal, da ni bilo jasne, mesečne noči. Črez dobro uro vožnje je prignal hud vihar sem od Italske strani gostih oblakov, da so na nebu kmalu pogasnile zvezde, in je ves firmament zakrila črna tema. In nastala je burja, vzdignil se je orkan, kakor bi se lomilo nebo in podirala zemlja. Kakor pečine ogromni valovi so se zaganjali v Delfina, katerega jambor je glasno pokal in jegova kolesa so neprijetno stokala. Dokler se je ladja zibala naprej in nazaj, ni še bilo čutiti posebnih težav, ali ko je kapitan napovedal „sad se čemo valjati“ in se je barka gugala, kakor lušina orehova na desno in levo, levo in desno, naprej pa nazaj, nazaj in naprej, dozdevalo se je potniku, da ga nima več v človeški koži — vse se je hotelo v njem preobrniti. Ako čitatelj želiš znati, kako se godi človeku v takošnjem položaji, hudoben sem dovolj, da ti tega ne izpovem; domišljuj si sam, kako bi ti bilo, ko ne bi mogel nikoli nikjer prav mirno in varno ne stati pa ne ležati in ne sedeti. Kako rad sem želel, da bi bil mogel zapeti 106. psalm: „Bog je dal, da so se umirili valovi; in jegovi izvoljenci so se veselili, da so utihnili in peljal jih je k zalivu hrepenenja — in bili so veseli, da so umolknili“. Pa živa želja se nam ni vresničila. Vso noč so skalam podobni valovje pretepali ubogi parobrod, dok se jim ni skril in vmeknil ob šestih zjutra za Kotor. Od uljudnega Dubrovniškega frančiškana sem imel priporočilni listič do Dr. Stepana Tomaševića, profesorja na gimnaziji Kotorski. „Dragi mi Stiepo! piše pater, molim te koliko znam in mogu, zanimi mi se ovemu momu krasnu prijateljom, koi ti prida ovi moi list, pokazaj mu sve starine kotorske“ — a kdo bi iskal po kotih dotičnega gospoda in gubil dragi čas. S gospodom Vidovičem takoj nastopiva pot po majhnem mestu in si ogledava pred vsem cerkvo frančiškansko, ki ima prav umetno in okusno izdelane, dragocene marmornate altare. Izmed cerkev najlepša je katoliška katedrala iz 12. stoletja. Posebno zunanja fasada z dvema zvonikoma se očem častno predstavlja. Znotraj pa ti jemljejo po-